

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 29. janvārī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 3/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ceļu satiksmes likuma 51. panta desmitās daļas 3. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91., 92., 105., 106. un 116. pantam.

2. Apstrīdētā norma paredz: „Par agresīvu braukšanu, kas izpaudusies kā apzināta sānslīdes radīšana uz ceļiem vai citās vietās, kur iespējama satiksme (stāvlaukumi, laukumi, pagalmi u. tml.), izņemot gadījumus, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā saskaņotajos sporta pasākumos ir pieļaujamas atkāpes no Ceļu satiksmes noteikumiem, kā arī normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos izklaides un paraugdemonstrējumu pasākumu laikā, piemēro naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam no četrpadsmit līdz piecdesmit sešām naudas soda vienībām.”

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2020. gada 30. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-08-01 11. punktu*).

Pret Pieteikuma iesniedzēju tika uzsākts administratīvā pārkāpuma process un, pamatojoties uz apstrīdēto normu, viņam piemērots naudas sods par agresīvu braukšanu, kas izpaudusies kā apzināta sānslīdes izraisīšana vietā, kur iespējama satiksme. Turklāt atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 21. jūnija noteikumu Nr. 551 „Pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas piemērošanas noteikumi” 1. pielikuma 4. punktam par izdarīto administratīvo pārkāpumu Pieteikuma iesniedzējam piemēroti arī seši pārkāpumu uzskaites punkti.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs neilgā laika posmā pirms apstrīdētajā normā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanas ir ticis sodīts par cita administratīva pārkāpuma izdarīšanu. Tādēļ par apstrīdētajā normā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu piemēroto pārkāpumu uzskaites punktu dēļ Pieteikuma iesniedzējam tikušas atņemtas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, kas būtiski ietekmējot viņa iespējas turpināt darba tiesiskās attiecības un gūt ienākumus. Tādējādi esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 105. un 106. pantā ietvertās pamattiesības.

Apstrīdētā norma paredz vienu no veidiem, kādā var izpausties agresīva braukšana, un par šo administratīvo pārkāpumu piemērojamo naudas sodu. Tomēr tā neregulē pārkāpumu uzskaites punktu sistēmu un transportlīdzekļu vadītājiem piemērojamos ietekmēšanas līdzekļus atbilstoši šai sistēmai, kā arī par konkrētiem administratīvajiem pārkāpumiem piemērojamo pārkāpumu uzskaites punktu skaitu. Pārkāpumu uzskaites punktu sistēma ir noteikta Ceļu satiksmes likuma 43.¹ pantā, savukārt administratīvie pārkāpumi, par kuriem piešķir pārkāpumu uzskaites punktus, un pārkāpumu uzskaites punktu skaits – Ministru kabineta 2004. gada 21. jūnija noteikumu Nr. 551 „Pārkāpumu uzskaites punktu sistēmas piemērošanas noteikumi” 1. pielikumā.

Pieteikumā nav pamatots tas, kādā veidā tieši apstrīdētā norma, kas noteic par agresīvu braukšanu piemērojamo naudas sodu, pati par sevi aizskar Pieteikuma iesniedzēja tiesības uz īpašumu un tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos. Ievērojot pieteikumā ietverto faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu, konkrētajā gadījumā Satversmes 105. un 106. pantā ietverto pamattiesību aizskārums no

apstrīdētās normas Pieteikuma iesniedzējam varētu rasties vienīgi kopsakarā ar tiesību normām, kas regulē pārkāpumu uzskaites punktu sistēmu.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma arī pārkāpj Satversmes 91. pantā ietverto tiesiskās vienlīdzības principu un Satversmes 92. pantā ietverto nevainīguma prezumpciju. Apstrīdētā norma neparedzot kritērijus, pēc kuriem praktiski var noteikt, vai sānslīde, kas radīta uz ceļiem vai citās vietās, kur iespējama satiksme, ir bijusi apzināta, tādēļ tajā esot ietverta prezumpcija, ka jebkura personas radīta sānslīde ir apzināta. Turklāt apstrīdētā norma paredzot identiska soda piemērošanu gan par apzināti, gan neapzināti radītu sānslīdi, tādējādi tā vienādi attiecoties uz būtiski atšķirīgām situācijām.

Apstrīdētā norma paredz, ka agresīva braukšana, par kuru personai piemēro naudas sodu, ir tāda braukšana, kas izpaudusies kā apzināta sānslīdes radīšana uz ceļiem vai citās vietās, kur iespējama satiksme. Tādējādi neapzināta sānslīdes radīšana saskaņā ar apstrīdēto normu nav uzskatāma par agresīvu braukšanu un par šādu rīcību personai, pamatojoties uz šo normu, nevar piemērot naudas sodu. Savukārt tas, vai amatpersonas un iestādes konkrētajā gadījumā ir pareizi identificējušas Pieteikuma iesniedzēja situācijas faktiskos apstākļus un piemērojušas apstrīdēto normu, ir tiesību piemērošanas jautājums. Tomēr tas nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai Satversmes tiesā, jo Satversmes tiesas kompetencē nav pārbaudīt, vai vispārējā tiesa konkrētajā lietā ir pareizi piemērojusi tiesību normu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma neatbilst arī Satversmes 116. pantam, jo tās pieņemšanas procesā nav ievērots samērīguma princips.

Saskaņā ar Satversmes 116. pantu personas tiesības, kas noteiktas Satversmes deviņdesmit sestajā, deviņdesmit septītajā, deviņdesmit astotajā, simtajā, simt otrajā, simt trešajā, simt sestajā un simt astotajā pantā, var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Uz šajā pantā minēto nosacījumu pamata var ierobežot arī reliģiskās pārliecības paušanu. Proti, Satversmes 116. pants nosaka gadījumus, kad var ierobežot pamattiesības, un to ierobežošanas kārtību (*sal.: Satversmes tiesas 2002. gada 23. septembra sprieduma lietā Nr. 2002-08-01 secinājumu daļa*). Savukārt to, vai ir ievērots samērīguma princips, Satversmes tiesa pārbauda, ja, izskatot lietu pēc būtības, tiek konstatēts, ka apstrīdētā norma ierobežo personai kādu no Satversmē ietvertajām pamattiesībām.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 3/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa